

Ympäristöministeriölle Suomen Olympiakomitean lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi kaavoitus- ja rakentamislaki

VIITE: Lausuntopyyntö VN/279/2018

Suomen Olympiakomitea lausuu otsikkoasiassa:

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi, joka koskee uutta kaavoitus- ja rakentamislakia. Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksen valmistelu käynnistettiin parlamentaarisesti keväällä 2018. Työ organisoitiin asettamalla työryhmä, parlamentaarinen seurantaryhmä ja laaja sidosryhmäfoorumi. Valmistelun aikana järjestettiin lisäksi lukuisia seminaareja ja työpajoja sekä kuultiin laajasti eri sidosryhmien edustajia. Olympiakomitean tiedossa ei ole, että valmistelussa olisi ollut liikkumista, liikuntaa ja ulkoilua koskevia kuulemisia.

Toimintaympäristössä todetaan tapahtuneen merkittäviä muutoksia maankäyttö- ja rakennuslain voimassa olon aikana ja myös näköpiirissä oleva kehitys haastaa uusiin toimiin. Tällaisia ilmiöitä ovat mm. ilmasto- ja energiakysymykset, aluerakenteen erilaistuminen, kaupungistuminen, liikkumisen murros, digitalisaatio ja muutokset hallintorakenteissa.

Esityksen päätavoitteita ovat hallitusohjelman mukaisesti hiilineutraali yhteiskunta, luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen sekä rakentamisen laadun parantaminen ja digitalisaation edistäminen. Tavoitteena on lisäksi muun muassa edistää kaavaprosessin sujuvuutta, vahvistaa kuntien maapolitiikkaa, parantaa ihmisten osallistumismahdollisuuksia, edistää rakentamisen luvissa ja ilmoituksissa yhden luukun periaatetta ja sähköistä asiointia sekä luoda rakennetun ympäristön valtakunnallinen digitaalinen rekisteri ja tietoaalusta, joihin maankäyttöä ja rakentamista koskevat päätökset ja prosessit tukeutuvat.

Kaavoitus- ja rakentamispolitiikalla on merkittävä vaikutus väestön fyysiseen aktiivisuuteen ja liikunnan edellytyksiin. Yhdyskuntarakenne ja -suunnittelu on yksi keskeinen liikkumista selittävä tekijä. Kaavoituksella voidaan vaikuttaa liikunnalle suotuisten elinympäristöjen syntymiseen. Liikuntapaikkarakentamisen edistäminen lähtee liikkeelle jo yhdyskuntasuunnittelusta ja kaavoituksesta. Koko väestön liikkumisen kannalta keskeisiä ovat arjen lähiympäristöt, kuten kävely- ja pyörätiet, ulkoilureitit, viheralueet ja lähiliikuntapaikat. Liikunnan ja kaavoituksen yhteys on tuotu esiin mm. Valtioneuvoston selonteossa liikuntapolitiikasta¹ ja sitä on perusteltu ympäristöministeriön sekä opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa Oulun yliopiston arkkitehtuurin yksikön tutkimustyössä².

Olympiakomitean keskeinen huomio kohdistuu siihen, että lakiuudistuksessa huomioituista alueidenkäytön suunnittelun ja rakentamisen **tulevaisuuden haasteista puuttuu yksi yhteiskunnan keskeisistä ja kasvavista haasteista - liikkumattomuus.**

Merkittävä osa suomalaisista liikkuu terveytensä kannalta liian vähän. Liikunnalla on suuri merkitys paitsi kansanterveydelle, myös kansantaloudelle. **Väestön liian vähäisen fyysisen aktiivisuuden yhteiskunnalliset kustannukset vuositasolla ovat arviolta yli kolme miljardia euroa³.**

¹ Valtioneuvoston selonteko liikuntapolitiikasta VNS 6/2018

² Liikuntakaavoitus.fi-sivusto, Viitattu 03.12.2021: www.liikuntakaavoitus.fi

³ Vasankari, T. & Kolu, P. (toim.) 2018. Liikkumattomuuden lasku kasvaa – vähäisen fyysisen aktiivisuuden ja heikon fyysisen kunnon yhteiskunnalliset kustannukset. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 31/2018.

Päätavoitteet - hiilineutraali yhteiskunta, luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen sekä rakentamisen laadun parantaminen ja digitalisaation edistäminen - ovat perusteltuja, mutta **niiden lisäksi tulisi huomioida hyvinvoinnin ja terveyden näkökulma edistämällä fyysistä aktiivisuutta tukevaa yhdyskuntarakennetta.** Tavoitelisäykseen löytyy perustelu **hallitusohjelmasta, johon on kirjattu tavoite liikunnallisen kokonaisaktiivisuuden nostamisesta kaikissa ikäryhmissä.** Kirjaukseen sisältyy tarve saada kaikki hallinnonalat mukaan edistämään fyysisesti aktiivista elämäntapaa. Hallitusohjelman tavoitteena on myös parantaa ulkoilun ja arkiliikkumisen edellytyksiä.

Kaavoitus- ja rakennuslaissa tulee:

- Huomioida tavoitteissa fyysisen aktiivisuuden edistämisen yhteiskunnallinen tarve ja lisätä se lain tavoitteeksi
- Edistää fyysiseen aktiivisuuteen ohjaavaa yhdyskuntasuunnittelua ja lisätä liikuntavaikutusten arviointi osaksi kaavoitusprosesseja
- Nostaa esille tarve liikuntapaikkojen, ulkoilualueiden, ulkoilureittien ja viheralueverkostojen riittävyydelle ja saavutettavuudelle

Helsingissä 3.12.2021

Mikko Salonen
toimitusjohtaja
Suomen Olympiakomitea

Karoliina Ketola
erityisasiantuntija
Suomen Olympiakomitea